PIERWSZA ŁAWKA · EGZAMIN ÓSMOKLASISTY 2027 · POWTÓRKA TEMATYCZNA · JĘZYK POLSKI · KLASA 8

Dział 6. Ortografia, interpunkcja i komunikacja

Pisownia według zasad od 1.01.2026 (ó–u, rz–ż, ch–h, wielka i mała litera, łączna i rozdzielna, „nie”, -by), znaki interpunkcyjne (przecinek, dwukropek, średnik, nawias, cudzysłów, myślnik), ogłoszenie i zaproszenie według kryteriów CKE, komunikacja językowa: nadawca i odbiorca, sytuacja komunikacyjna, etykieta językowa, odmiana oficjalna i nieoficjalna, perswazja a manipulacja. Sześć kart pracy: teoria z przykładami, ćwiczenia, utrwalenie, zastosowanie i dwa równoległe sprawdziany – z pełnym kluczem odpowiedzi.

Karta	Temat	Zadania
1	**Ortografia, interpunkcja i komunikacja – najważniejsze wiadomości** Teoria w pigułce, przykłady i rozgrzewka	5 zad. 15 pkt
2	**Ortografia, interpunkcja i komunikacja – ćwiczenia podstawowe** Sprawdzam, czy rozumiem podstawy	5 zad. 16 pkt
3	**Ortografia, interpunkcja i komunikacja – utrwalenie** Zadania o wyższym poziomie trudności	5 zad. 9 pkt
4	**Ortografia, interpunkcja i komunikacja – w praktyce** Tekst, źródło, doświadczenie lub sytuacja z życia	4 zad. 12 pkt
5	**Sprawdzian: Ortografia, interpunkcja i komunikacja – grupa A** 45 minut · 13 pkt	6 zad. 13 pkt
6	**Sprawdzian: Ortografia, interpunkcja i komunikacja – grupa B** 45 minut · 13 pkt	6 zad. 13 pkt

JAK KORZYSTAĆ Z ZESTAWU

- Karta 1 przypomina najważniejsze wiadomości z działu i pokazuje przykłady rozwiązane krok po kroku.
- Karty 2–4 to zadania w formule egzaminu ósmoklasisty 2027: zamknięte (wybór, prawda/fałsz, dobieranie) i otwarte.
- Karty 5 i 6 to równoległe sprawdziany (grupa A i B) z tą samą punktacją.
- Na końcu jest klucz z przykładowymi odpowiedziami i zasadami oceniania zadań otwartych w stylu CKE.
- Osobny plik „Powtórka” zbiera reguły, typowe błędy i szybki test „Sprawdź się”.

Ortografia, interpunkcja i komunikacja – najważniejsze wiadomości

Teoria w pigułce, przykłady i rozgrzewka

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 15 pkt

PRZYPOMNIJ SOBIE

- **Ó czy u, rz czy ż, ch czy h?** Szukaj wymiany w wyrazach pokrewnych lub w innej formie: *ó* wymienia się na *o, e, a* (*stół – stoły, wiózł – wieźć*); *rz* na *r* (*morze – morski, dworzec – dworca*); *ż* na *g, z, s, dz, h* (*drożny – droga, każę – kazać*); *ch* na *sz* (*mucha – musze*), *h* na *g, ż, z* (*wataha – watażka*). Gdy nie ma wymiany, zapamiętaj wyraz albo sprawdź w słowniku.

Zmiana lub ujednolicenie od 1.01.2026	Przykład
mieszkańcy miast, dzielnic, wsi – wielką literą	*Gdańszczanka, Ursynowianin*
przymiotniki od nazwisk – zawsze małą literą (ujednolicenie; dla -owski bez zmian)	*koncert chopinowski, styl sienkiewiczowski*
-by po spójnikach – rozdzielnie	*Nie wiem, czy by zdążył.* (bez zmian: *gdyby, żeby, aby*)
nazwy obiektów – wielką literą	*Aleja Róż, Plac Zamkowy, Kino pod Baranami* (ale *ulica*)
nie z imiesłowami przymiotnikowymi – łącznie	*nieśpiący, nieukończony*
pół-, niby- – łącznie	*półprzytomny, nibypomoc*

- **Na egzaminie w latach 2026–2030** uznaje się zapis dawny i nowy, jeśli piszesz konsekwentnie. Pisz według nowych zasad – w 2031 r. zostaną tylko one.

Znak	Kiedy go użyć	Przykład
dwukropek	przed wyliczeniem, wyjaśnieniem, cytatem	*Zabierz trzy rzeczy: mapę, wodę i latarkę.*
średnik	między dłuższymi, luźniej związanymi zdaniami współrzędnymi	*Ola wybrała fizykę; Kuba – historię.*
nawias	dodatkowa informacja, objaśnienie	*Wycieczka (dla klas 7–8) odbędzie się w maju.*
cudzysłów	cytat, tytuł w tekście pisanym ręcznie, ironia	*Czytamy „Zemstę”.*
myślnik	dialog, wtrącenie, opuszczone orzeczenie, zaskakujące zakończenie	*Wróciłem do domu – a tam niespodzianka.*

- **Ogłoszenie** informuje o wydarzeniu wiele osób; **zaproszenie** kieruje się do konkretnego adresata (*Zapraszamy Was / Pana / klasę 8b…*). Oba na egzaminie muszą mieć **5 elementów**: kto (nadawca), kogo / dla kogo, co, kiedy (data i godzina), gdzie – oraz **2 argumenty** zachęcające, z których co najmniej **1** dotyczy tematyki wydarzenia. Dopuszczalne są łącznie najwyżej **2 błędy** (językowe, ortograficzne, interpunkcyjne).
- **Sytuacja komunikacyjna**: nadawca (kto mówi), odbiorca (do kogo), cel (po co), miejsce i okoliczności. To od niej zależy, czy wybierzesz **odmianę oficjalną** (szkoła, urząd, list do dyrektora: *Szanowna Pani Dyrektor, Z wyrazami szacunku*) czy **nieoficjalną** (rozmowa z kolegą: *Cześć, Pozdro*).
- **Etykieta językowa** to zasady grzeczności: powitanie i pożegnanie dostosowane do odbiorcy, formy *Pan, Pani, Państwo*, zwroty *proszę, dziękuję, przepraszam*. W listach i e-mailach zwroty do adresata (*Ty, Wy, Pan*) piszemy wielką literą z grzeczności.
- **Perswazja a manipulacja.** Perswazja otwarcie przekonuje argumentami – odbiorca wie, że ktoś go namawia, i może się nie zgodzić. **Manipulacja** ukrywa cel i wpływa na odbiorcę nieuczciwie: przemilcza ważne fakty, straszy, wywiera presję czasu (*tylko dziś!*), obraża przeciwnika zamiast odpowiadać na jego argumenty, uogólnia (*wszyscy już to mają*).

PRZYKŁADY Z WYJAŚNIENIEM

Przykład 1. Dlaczego piszemy *dworzec* przez *rz*, a *książka* przez *ż*?
Dworzec – dworca: *rz* wymienia się na *r*. *Książka – księga*: *ż* wymienia się na *g*.

Przykład 2. Czy to zaproszenie ma wszystkie elementy: *Klasa 8a zaprasza rodziców na koncert kolęd w piątek w auli. Będzie pięknie!*?
Są: kto (klasa 8a), kogo (rodziców), co (koncert kolęd), gdzie (w auli). Brakuje pełnego „kiedy” – daty i godziny. Jest tylko 1 argument (*Będzie pięknie*) i nie dotyczy tematyki koncertu. Trzeba dodać datę, godzinę i drugi argument związany z kolędami.

Przykład 3. Czy to perswazja, czy manipulacja: *Tylko frajerzy nie kupują nowego modelu słuchawek!*?
Manipulacja: zamiast argumentów jest presja grupy i obraźliwe określenie tych, którzy myślą inaczej. Odbiorca ma się bać ośmieszenia, a nie poznać zalety produktu.

ZADANIA

Zadanie 1. Wybierz właściwą literę lub litery w każdym nawiasie. Otocz je kółkiem. ___ / 6 pkt

1. dr**(u/ó)**żyna
2. ch**(u/ó)**r
3. **(rz/ż)**eka
4. w**(rz/ż)**esień
5. **(h/ch)**erbata
6. pr**(u/ó)**g

Zadanie 2. Przyporządkuj zwroty do właściwej kolumny. ___ / 4 pkt

Szanowny Panie Dyrektorze Siema, Michał! Z wyrazami szacunku
Na razie, trzymaj się!

odmiana oficjalna	odmiana nieoficjalna

Zadanie 3. Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe. ___ / 3 pkt

1. Od 2026 r. nazwę mieszkanki Gdańska zapisujemy wielką literą: *Gdańszczanka*.	**P**	**F**
2. Przymiotnik *chopinowski* od 2026 r. piszemy wielką literą.	**P**	**F**
3. Ogłoszenie na egzaminie musi zawierać informację, kiedy odbędzie się wydarzenie.	**P**	**F**

Zadanie 4. W którym zdaniu poprawnie użyto dwukropka? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych. ___ / 1 pkt

A. Na: biwak zabierz śpiwór, latarkę i kubek.

B. Na biwak zabierz trzy rzeczy, śpiwór: latarkę i kubek.

C. Na biwak zabierz trzy rzeczy: śpiwór, latarkę i kubek.

D. Na biwak: zabierz trzy rzeczy, śpiwór, latarkę i kubek.

Zadanie 5. Wskaż nadawcę i odbiorcę komunikatu. ___ / 1 pkt

Szanowni Państwo, uprzejmie informuję, że zebranie z rodzicami uczniów klas ósmych odbędzie się 12 listopada o 17:30 w sali 14. Dyrektor szkoły

PIERWSZA ŁAWKA

Ortografia, interpunkcja i komunikacja – ćwiczenia podstawowe

Sprawdzam, czy rozumiem podstawy

KARTA 2/6

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 16 pkt

Zadanie 1. Zapisz wyrazy z nawiasów zgodnie z zasadami pisowni od 2026 r. ___ / 6 pkt

1. Moja babcia jest _____ (k/K)rakowianką.
2. Ten pomysł był _____ (nie)przemyślany.
3. Nie wiem, _____ (czyby / czy by) się zgodził.
4. Spotkajmy się przy _____ (p/P)lacu Zamkowym.
5. Odpowiedział _____ (pół żartem / półżartem).
6. To był _____ (n/N)ajlepszy koncert _____ (c/C)hopinowski.

Zadanie 2. Wstaw w miejsca oznaczone _____ właściwy znak interpunkcyjny: dwukropek, średnik albo nawias. ___ / 3 pkt

1. Na lekcję przynieś dwie rzeczy____ słownik i zeszyt.
2. Ola została w domu____ Kuba wyszedł na boisko.
3. Spektakl _____ trwający dwie godziny____ zakończył się owacjami.

Zadanie 3. Połącz wypowiedź z jej odbiorcą. Wpisz literę. ___ / 4 pkt

1. Dzień dobry, Pani Profesor. Czy mogę zadać pytanie?	a) goście akademii
2. Hej, młody, podaj piłkę!	b) nauczycielka
3. Szanowni Państwo, witamy na uroczystości.	c) członek rodziny
4. Kochana Babciu, dziękuję za list.	d) młodszy kolega

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____

Zadanie 4. Które zdanie jest przykładem manipulacji, a nie uczciwej perswazji? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych. ___ / 1 pkt

A. Zachęcam do podpisania petycji w sprawie sklepiku.

B. Według ankiety 70% uczniów chce sklepiku ze zdrową żywnością.

C. Podpisz petycję – sklepik ze zdrową żywnością pomoże nam lepiej się uczyć.

D. Kto nie podpisze petycji, ten jest przeciwko całej szkole.

Podgląd • Pierwsza Ławka

Ortografia, interpunkcja i komunikacja – utrwalenie

KARTA 3/6

Zadania o wyższym poziomie trudności

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 9 pkt

Zadanie 1. Znajdź w tekście pięć błędów ortograficznych. Zapisz poprawnie wyrazy z błędami.

___ / 2 pkt

Nasz szkolny hur zaczął próby we wżesniu. Po kilku tygodniach prub śpiewamy już pięć piosenek. Po każdym spotkaniu pijemy ciepłą hcerbatę, a rzaden z nas nie opuścił zajęć.

Zadanie 2. Wstaw trzy brakujące znaki interpunkcyjne: dwa przecinki i dwukropek. Przepisz zdanie poprawnie.

___ / 1 pkt

Na wycieczkę zabraliśmy wszystko co potrzebne mapę, kompas i latarki zapomnieliśmy tylko o kanapkach.

Zadanie 3. Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

___ / 3 pkt

1. Zwrot *Szanowna Pani* w e-mailu piszemy wielką literą z grzeczności.	**P**	**F**
2. Manipulacja zawsze jawnie informuje odbiorcę o celu nadawcy.	**P**	**F**
3. Zaproszenie skierowane do klasy 6a ma adresata.	**P**	**F**

Zadanie 4. Który element trzeba dopisać, aby zaproszenie spełniało kryterium „kiedy”? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

___ / 1 pkt

Samorząd Uczniowski zaprasza uczniów klas 7–8 na Wieczór Gier Planszowych w świetlicy szkolnej. Weź ulubioną grę – nauczysz innych zasad! Gry rozwijają logiczne myślenie. Zapraszamy w najbliższy piątek.

A. listę gości

B. datę i godzinę wydarzenia

C. nazwisko dyrektora szkoły

D. numer telefonu nadawcy

Podgląd • Pierwsza Ławka

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Egzamin ósmoklasisty 2027 z polskiego – powtórka F: Ortografia, interpunkcja i komunikacja (karty pracy, testy A i B, zasady oceniania)

Podgląd pokazał 6 z 19 stron. Pełna wersja: 19 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- Karta 1: Ortografia, interpunkcja i komunikacja – najważniejsze wiadomości – 5 zadań, 15 pkt
- Karta 2: Ortografia, interpunkcja i komunikacja – ćwiczenia podstawowe – 5 zadań, 16 pkt
- Karta 3: Ortografia, interpunkcja i komunikacja – utrwalenie – 5 zadań, 9 pkt
- Karta 4: Ortografia, interpunkcja i komunikacja – w praktyce – 4 zadania, 12 pkt
- Karta 5: Sprawdzian: Ortografia, interpunkcja i komunikacja – grupa A – 6 zadań, 13 pkt
- Karta 6: Sprawdzian: Ortografia, interpunkcja i komunikacja – grupa B – 6 zadań, 13 pkt Zadania mają formę jak na egzaminie: zamknięte (wybór, prawda/fałsz, dobieranie) i otwarte.

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail
pierwszalawka.pl/material/egzamin-osmoklasisty-2027-jezyk-polski-powtorka-f-ortografia-interpunkcja-i-komunikac